

Vergaderjaar 1993–1994 Nr. 87*

22 581

Voorstel van wet van de leden Rosenmöller, Groenman en Dijkstal betreffende de bevordering van evenredige arbeidsdeelname van allochtonen (Wet bevordering evenredige arbeidsdeelname allochtonen)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID¹

Vastgesteld 2 november 1993

De vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft op grond daarvan de volgende opmerkingen gemaakt en vragen gesteld.

Algemene benadering van het voorstel en hoofddoelwit van het beleid

De leden van de **CDA**-fractie hadden met veel belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel.

Van harte wordt ingestemd met de doelstelling inhoudende bevordering van evenredige arbeidsdeelname van allochtonen. Daarvoor kan ondersteunende wetgeving met betrekking tot de realisering van het Stichtingsakkoord gewenst zijn.

Zij wensten in hun overwegingen nadrukkelijk rekening te houden met het gegeven dat de problematiek zeer complex is en beïnvloed wordt door een groot aantal factoren en actoren op de arbeidsmarkt.

Ondersteunende wetgeving zal een positieve invloed moeten hebben op in gang gezette processen. Bij het bepalen van een eindoordeel zal vooral de beantwoording van de vraag vooral zwaar wegen in hoeverre het wetsvoorstel een effectieve bijdrage levert aan het realiseren van de doelstelling.

* Het vorige stuk inzake dit wetsvoorstel is verschenen onder nr.322, vergaderjaar 1992–1993.

¹ Samenstelling:

Van Gijzen (CDA), Van der Meulen (CDA), voorzitter, Rongen (CDA), Jaarsma-Buijserd (PvdA), Van de Zandschulp (PvdA), Gelderblom-Lankhout (D66), Soetenhorst-de Savornin Lohman (D66), Heijmans (VVD), Van Leeuwen-Schut (VVD), Bolding (Groen-Links), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF), Veling (GPV).

De leden van de **PvdA**-fractie betuigden hun respect en waardering voor de inzet van de initiatiefnemers inzake de bevordering van de evenredige arbeidsdeelname van allochtonen. Met de initiatiefnemers waren zij van mening dat in een situatie waarin objectieve achterstanden en (bewuste of onbewuste) stereotypering, vooroordeel en discriminatie elkaar dreigen te versterken, de tijdelijke inzet van een lichtelijk geforceerd instrument gerechtvaardigd kan zijn.

Juist het lichtelijk geforceerde karakter van het instrument maakt de vraag van de effectiviteit ervan extra relevant. Zij zouden het op prijs stellen als de initiatiefnemers nog eens ingaan op de relatie tussen dit

instrumentarium en het beoogde effect: een verhoogd plaatsingspercentage van allochtonen t.o.v. de huidige situatie.

Een indirect instrument van drang of dwang kan – geïsoleerd toegepast – al snel contraproductief uitwerken.

De leden van de PvdA-fractie meenden dat een dergelijk instrument daarom ingekaderd dient te zijn in een meer integrale aanpak van scholing en werkgelegenheidsbevordering, dat voorlichting en overreding voorop moeten staan en dat de administratieve belasting zo beperkt mogelijk gehouden moet worden.

De leden van de PvdA-fractie waren daarom enigszins beducht voor de mogelijke effecten van het offensief van de werkgeversorganisaties tegen dit wetsvoorstel op de implementatie ervan en op de verdere uitwerking van het akkoord in de Stichting van de Arbeid van november 1990.

De aankondiging van de centrale werkgeversorganisaties om voortaan niet meer mee te werken aan de evaluatie van dit Stichtingsakkoord – naar hun mening een ongepaste reactie – beschouwden zij als een ongunstig voorteken.

De leden van de PvdA-fractie vroegen of de initiatiefnemers bij de uitwerking van hun voorstel ook werkgeversorganisaties geraadpleegd hebben (bv. teneinde na te gaan hoe de administratieve lasten zo beperkt mogelijk gehouden kunnen worden). Zien de initiatiefnemers mogelijkheden om via verdere argumentatie de werkgeversorganisaties tot een minder negatieve opstelling te bewegen?

Omdat het van belang is de administratieve lasten zo beperkt mogelijk te houden, verzochten zij de initiatiefnemers te reageren op een aantal opmerkingen hierover van de zijde van RCO (zie bv. de punten 5, 6, 7 en 12 uit de Notitie van RCO aan de Eerste Kamer, d.d. 12 juli 1993).

Doel van het wetsvoorstel is de maatschappelijke druk op de werkgevers om allochtonen in dienst te nemen te vergroten, een doel dat door de leden van de **D66**-fractie volledig werd onderschreven. Zij stelden vast dat om dit doel te bereiken verplichte registratie als een van de middelen aan de orde was, waarop zij in commissieverband terugkwamen.

De leden van de fractie van de **VVD** hebben met belangstelling kennis genomen van voorliggend wetsvoorstel. De doelstelling van het wetsvoorstel werd door de VVD-fractie onderschreven. Het is te betreuren dat de pogingen van de centrale ondernemingsorganisaties en de vakbeweging tot nu toe niet tot die resultaten hebben geleid die een ieder graag zou willen zien.

De leden van de fractie van **GroenLinks** hadden met grote interesse kennis genomen van het aangenomen wetsvoorstel.

In het algemeen juichen zij initiatief-voorstellen toe, omdat het begeerde en gewenste primaat van de politiek zo gestalte krijgt.

De tijd van vrijwilligheid en vrijblijvendheid is allang voorbij en er moeten krachtige maatregelen genomen worden om de enorme werkloosheid onder allochtonen aan te pakken.

Dit wetsvoorstel zag deze fractie als een nuttige stap, maar zeker niet als het meest krachtige instrument dat mogelijk is.

Het lid van de fractie van het **GPV** stelde dat de doelstelling van het wetsvoorstel valt toe te juichen. Om tal van redenen is het betreurenswaardig dat de werkloosheid onder allochtonen zo bijzonder groot is. Maatregelen die ertoe kunnen leiden dat de achterstand van allochtonen op de arbeidsmarkt verkleind wordt, verdienen steun. Hij verbond daar echter de volgende vragen over de verwezenlijking van het hoofddoel aan.

In de memorie van toelichting, p. 3 worden werkloosheidscijfers m.b.t. verschillende groepen allochtonen genoemd. Deze cijfers lopen sterk uiteen. Is aan te geven welke factoren deze verschillen verklaren? Met name zou de vragensteller meer willen weten over het feit dat bij Zuid-Europeanen nauwelijks sprake is van achterstand t.o.v. autochtonen op de arbeidsmarkt. Kunnen de initiatiefnemers daarover informatie verschaffen?

In een notitie van de Raad van de Centrale Ondernemingsorganisaties die recentelijk aan de leden van de Eerste Kamer werd toegestuurd, wordt geponeerd dat in absolute aantallen de ontwikkeling van de werkgelegenheid van allochtonen in overeenstemming is met het «Stichtingsakkoord» van 1990. Is deze bewering naar het oordeel van de initiatiefnemers juist?

Registratie en Privacy

Alle leden van de commissie koesterden grote zorgen omtrent de in het wetsvoorstel voorziene registratie van betreffende personen. Zij vroegen zich af hoe een en ander zich verdroeg met de Wet op de persoonsregistratie. Zij baseerden zich daarbij op het «Advies van de Registratiekamer» met betrekking tot het «concept-wetsvoorstel Tijdelijke Wet bevordering arbeidsdeelname allochtonen» van 4 juni 1992 en achtten zich onder andere aangesproken in krante-commentaren in het NRC/Handelsblad van 5 en 10 juli en de Volkskrant van 3 juli van dit jaar. De leden van de commissie wensten daarom graag reacties op de daarin geopperde bezwaren ten aanzien van het wetsvoorstel en beschouwden dat als prealabele vragen.

Uitgaande daarvan stelden zij per fractie verdere detailvragen over dit aspect en stelden ook verder vragen over concrete maatregelen. Deze vragen zijn als zodanig gebundeld.

Zij achtten het van belang dat de initiatiefnemers ervan op de hoogte waren, dat zij ook de Registratiekamer om een geactualiseerd commentaar op het onderhavige initiatief wetsvoorstel verzocht hadden.

De leden van de **CDA**-fractie hadden geconstateerd dat door de initiatiefnemers een sterk accent gelegd wordt op de aanpak van de factor discriminatie.

Met de initiatiefnemers waren zij de opvatting toegedaan dat dit een factor is waaruit de achterstandspositie van allochtonen op de arbeidsmarkt mede te verklaren is. Zij zijn het van harte eens met de opvatting dat het beleid gericht moet zijn op het voorkomen van discriminatie. Tegelijkertijd hadden zij de indruk dat de initiatiefnemers hierop een dermate groot accent leggen dat de nagestreefde doelstelling in feite verschoven is van het bevorderen van evenredige arbeidsdeelname van allochtonen naar het voorkomen, c.q. bestrijden van discriminatie. Zij vroegen zich dan ook af of de initiatiefnemers nog steeds staan achter de geformuleerde doelstelling.

Tevens wilden zij graag vernemen hoe de initiatiefnemers het begrip evenredig definiëren en waarin en waarom dit verschilt van het binnen het Stichtingsakkoord gebruikte begrip evenredig.

De kern van het wetsvoorstel wordt gevormd door de plicht tot openbare registratie van bedrijven die meer dan 35 werknemers in dienst hebben. De indieners van het wetsvoorstel gaan ervan uit dat de plicht tot publikatie zal leiden tot een vorm van sociale controle die werkgevers ertoe zal aanzetten een personeelsbeleid te voeren waarbij niet wordt gediscrimineerd.

Hebben zij daarbij in voldoende mate oog voor het feit dat discrimi-

natie een zeer complex verschijnsel is, waarbij de samenleving in zijn geheel betrokken is?

Indien zij dit onderkennen, welk effect verwachten zij dan van publicatie van gegevens?

Wekt dit wetsvoorstel niet ten onrechte de indruk dat het vooral werkgevers zijn die discrimineren? Hoe is de inschatting van de invloed van medezeggenschaps- en ondernemingsraden?

Leidt een apart registratiesysteem waarbij het allochtoon-zijn een onderscheidend criterium wordt, waarin het «anders zijn» wordt benadrukt, op zichzelf niet tot stigmatisering en discriminatie?

Wordt het «allochtoon-zijn» op die manier niet ten onrechte vereenzelvigd met «zwak» zijn? Biedt een dergelijke kwalificatie goede vooruitzichten op de arbeidsmarkt en wordt in voldoende mate recht gedaan aan de waardevolle inbreng die allochtonen de samenleving te bieden hebben? Zijn het alleen de grotere bedrijven die discrimineren? Of welk instrument is er voor de kleinere?

Belangrijke oorzaken van het probleem van de hoge werkloosheid onder allochtonen zijn, zo constateerden deze leden:

- onvoldoende scholing;
- onvoldoende banen voor laaggekwalificeerd personeel;
- onvoldoende kennis van de Nederlandse taal;
- discriminatie.

Voor een effectieve aanpak is het noodzaak dat instrumenten gericht en in onderlinge samenhang moeten kunnen worden ingezet.

Bij het voorliggende wetsvoorstel wordt – en dat nog slechts in beperkte mate – ingespeeld op de laatste factor.

De leden van de **CDA**-fractie kwam vooralsnog tot de conclusie dat hier geen sprake kan zijn van een effectief instrument. Graag een reactie.

Doelgroepen en registratie

(art. 1f)

De leden van de **CDA**-fractie lieten zich gaarne verder inlichten inzake doelgroepen en registratie, en vroegen:

Begrepen de leden van de **CDA**-fractie het goed dat de definitie dermate ruim is dat daaronder ook Nederlanders vallen die gedurende een bepaalde (welke?) periode elders gevestigd zijn geweest?

Is een dergelijke ruime begripsbepaling met het oog op het voeren van een minderheidsbeleid van belang? Zo ja, hoe en op welke wijze?

(art. 4.1)

Op grond waarvan wordt bepaald wat een groep allochtonen is?

Wat wordt in dit verband verstaan onder een groep?

De wet heeft een werkingsduur van 5 jaar. Is het aannemelijk er van uit te gaan dat iedere 2 jaar opnieuw moet worden bepaald welke groepen als doelgroepen zullen gelden? Zou gedurende de tijd dat de wet in werking is niet beter kunnen worden volstaan met het eenmaal bepalen daarvan? Waarom is gekozen voor een amvb? Zou het niet gewenst zijn dat de volksvertegenwoordiging zich hierover mede uitspreekt?

(art. 4.3)

De nota naar aanleiding van het eindverslag bevat onder hoofdstuk 6a, op pag. 12 de volgende passage:

«De initiatiefnemers zien overigens geen wettelijke belemmeringen de verplichte registratie voor werknemers door te voeren. Verder wijzen zij erop, dat de Registratiekamer bij de beoordeling van het initiatiefvoorstel op registratie/technische overwegingen geen bezwaar heeft gemaakt

tegen een – eventuele – verplichte registratie, zolang die registratie met de waarborgen wordt omkleed zoals die in het voorstel zijn opgenomen».

De leden van de CDA-fractie hadden geen gegevens kunnen achterhalen waaruit dit standpunt valt af te leiden.

Wel hebben zij kennis genomen van de drie uitgebrachte adviezen. Daaruit leiden zij af dat de Registratiekamer uit juridische overwegingen ernstige problemen heeft met de verplichting voor werknemers gegevens te verstrekken.

De verplichting zou zich niet verdragen met bestaande privacywetgeving.

Omdat hiermee een belangrijk grondrecht in het geding is, waren de leden van de CDA-fractie van opvatting dat m.n. over dit punt geen enkel misverstand mag blijven bestaan. Zij willen hierover graag opheldering op een wijze die klip en klaar duidelijk maakt wat het standpunt van de Registratiekamer over art. 4.3. is.

(art. 4.5)

De leden van de CDA-fractie hadden bezwaren tegen het opnemen van de mogelijkheid bij amvb nadere regels te kunnen stellen ter uitwerking van het tweede lid. Zij zijn van opvatting dat de aard van de gegevens met zich meebrengt dat daarover binnen de wet zelf helderheid moet bestaan. Gaarne een reactie.

Openbaarheid van het verslag

art. 5.1 Dit verplicht de werkgever tot het jaarlijks uitbrengen van een schriftelijk verslag inzake de vertegenwoordiging van personen uit de doelgroepen binnen zijn onderneming.

art. 4.4 Dit bepaalt dat de werkgever dit moet doen in niet op personen herleidbare vorm.

De leden van de CDA-fractie constateren een ingebouwde spanning tussen beide artikelen.

De gegevens waarover het gaat zijn, ook als zij niet persoonsgebonden worden vermeld, al snel herleidbaar tot personen, wanneer zij gekoppeld worden aan bedrijven waar weinig allochtonen in dienst zijn.

Is hun conclusie juist dat m.n. bedrijven die nalatig zijn, zich legitiem kunnen beroepen op art. 4.4?

De leden van de CDA-fractie zijn van opvatting dat het van groot belang is in de samenleving een breed draagvlak te creëren voor het voeren van een effectief minderhedenbeleid, gericht op participatie en integratie in de samenleving. Zij gaan ervan uit dat de initiatiefnemers hier eveneens van harte achter staan. Zou kunnen worden verduidelijkt hoe een rapportagePLICHT hieraan een positieve bijdrage kan zijn?

art. 5.2

De Vereniging van Kamers van Koophandel heeft in een brief aan de Voorzitter van de Eerste Kamer d.d. 8 september 1993 nog eens nadrukkelijk gewezen op de knelpunten met betrekking tot de uitvoeringstechniek. Zij stelden dientengevolge vast:

a. het niet sporen van de grootteklasse-indeling conform de Handelsregisterwet art. 17a met de indeling van het wetsvoorstel;

b. verenigingen en stichtingen zijn niet gehouden om hun grootteklasse op te geven bij inschrijving in de desbetreffende registers;

c. op basis van vrijwilligheid vragen de Kamers van Koophandel om ondernemingen opgave te doen van het exacte aantal werkzame personen. De vereniging vindt het niet juist om deze vrijwillig verkregen gegevens in te zetten ten behoeve van de uitvoering van wettelijke regelingen;

d. omdat niet alle ingeschrevenen meewerken aan het verstrekken van aantallen werknemers zijn de bestanden onvolledig.

De Vereniging geeft bovendien aan dat een aanpassing van het automatiseringssysteem nodig is om de wet uit te voeren, waarmee aanzienlijke produktiekosten zijn gemoeid, die zullen leiden tot lastenverzwaring bij het bedrijfsleven.

De gerapporteerde knelpunten staan nogal in contrast met het door de initiatiefnemers genoemde argument te kiezen voor de Kamers van Koophandel omdat deze is toegerust om, zonder noemenswaardige extra activiteiten (memorie van toelichting, p. 19), de rapportages op te slaan.

Ook de opvatting dat de Kamers van Koophandel via een «eenvoudige druk op de knop» zouden kunnen vaststellen welke bedrijven wel en welke bedrijven niet hebben voldaan aan de rapportageplicht (memorie van toelichting, p. 20) lijkt niet helemaal op te gaan.

Gaarne een reactie met betrekking tot de gesignaleerde knelpunten en de daaraan gekoppelde kostenaspecten.

Deze leden vervolgden:

art. 53

Dit artikel bepaalt dat een onderneming die niet in het handelsregister is ingeschreven, het verslag moet deponeren bij een nog nader te bepalen bestuurslichaam.

Dit betekent dat er naast de Kamers van Koophandel een tweede – regionaal – circuit gaat ontstaan voor het bijhouden van verslagen etc., waardoor zonder uniformering van gegevensverstrekking, de kans groot is dat er twee verschillende regimes ontstaan.

Uit een oogpunt van effectiviteit lijkt dit niet zo'n geslaagd idee. Wat is daarover de opvatting van de initiatiefnemers?

Kunnen de initiatiefnemers aangeven of in andere lidstaten van de Europese Unie reeds soortgelijke wetgeving is ingevoerd resp. of er voornemens bestaan te dezer zake?

De leden van de **PvdA**-fractie deelden de mening van vragenstellers dat het voorstel een tijdelijk karakter dient te hebben. Nu de werkingsduur beperkt is tot 5 jaar, vroegen zij zich af waarom elke 2 jaar (via een amvb) de doelgroepen opnieuw vastgesteld moeten worden.

Wanneer zal de eerste amvb dienaangaande gereed zijn?

Wat is de reactie van de initiatiefnemers op de stelling van J. den Exter (Openbaar Bestuur, oktober 1993, p. 19) dat Molukkers en Chinezen niet eenduidig te identificeren zijn aan de hand van geboorteland-criteria?

De leden van de PvdA-fractie vroegen voorts om een reactie van de initiatiefnemers op enkele kritische opmerkingen van de voorzitter van de Registratiekamer, nl. dat de anonimiteit onvoldoende zou gegarandeerd zijn en de werknemer de keus zou moeten hebben om zich aan de registratie te onttrekken. Het tweede punt had de leden van de PvdA-fractie enigszins verbaasd. In de nota naar aanleiding van een eindverslag (TK 22 581, nr.10, p. 11) stellen de initiatiefnemers dat de Registratiekamer «geen bezwaar heeft gemaakt tegen een eventuele verplichte registratie, zolang die registratie met de waarborgen wordt omkleed zoals die in het voorstel zijn opgenomen».

Volgens art.9, eerste lid, stelt de werkgever een «taakstellend werkplan» op «na overleg met de ondernemingsraad of het bij of krachtens de wet voor zijn onderneming ingestelde medezeggenschapsorgaan».

De leden van de PvdA-fractie veronderstelden dat dit «taakstellend werkplan» beschouwd kan worden als «een regeling op het gebied van aanstellings-, ontslag- of bevorderingsbeleid», genoemd in art.27, eerste lid-f WOR.

Dan is er sprake van instemmingsrecht van de OR.

Zij vroegen waarom de voorgestelde wettekst de formulering «na overleg met» gebruikt en niet «in overleg met».

De leden van de fractie van **D66** preciseerden de gestelde prealabele vragen verder en voegden daar vragen over de positie van vrouwen aan toe.

De middelen om het doel te bereiken zijn verplichte registratie, openbare rapportage van deze gegevens en openbaarheid van een taakstellend werkplan. De maatstaf aan de hand waarvan beoordeeld wordt of de werkgever voldoende dan wel onvoldoende allochtonen in dienst heeft genomen/gehouden is niet in de wet neergelegd. De maatschappelijke druk moet vanuit de maatschappij ontstaan en daarbij is met name een actieve rol toegedacht aan de organisaties, die zich de belangen van allochtonen aantrekken. (Handelingen 85-6247/8). De leden van de D66-fractie zagen graag aan de hand van een concreet voorbeeld toegelicht hoe dit proces, waarbij het woord «schandpaal» is gevallen, volgens de initiatiefnemers gaat verlopen. Graag zagen zij daarbij de volgende aspecten behandeld:

- a. wie klaagt aan, hoe is de aanklacht onderbouwd en aan wie wordt de aanklacht gericht;
- b. voltrekt zich deze fase in de openbaarheid, m.a.w. kunnen de media hierin betrokken worden?

Volgens de initiatiefnemers is het mogelijk dat werkgevers goede redenen hebben waarom zij niet aan de maatstaf voldoen (memorie van antwoord, nr. 7, p. 13). Het is de bedoeling om alleen «de bewust discriminerende ondernemingen» te treffen (nr. 10, p. 3).

Dit leidde tot de volgende vragen:

- c. voor welk forum vindt deze verdediging van de zijde van de ondernemer/werkgever plaats;
- d. als de gegevens waarop de aanklacht berust, worden aangevochten, wie heeft de beslissende stem;
- e. is niet te verwachten dat zich een strijd via de media ontpopt (in de ene TV-uitzending/krant lijkt de werkgever het gelijk aan zijn zijde te hebben, maar in een andere uitzending/krant «wint» het standpunt van de belangenorganisaties);
- f. als de werkgever hierdoor schade lijdt, wie is dan aansprakelijk, de belangenorganisaties?

De verplichting om de gegevens betreffende de personeelssamenstelling te verstrekken, is pas bij nota van wijziging in de wet opgenomen (nr. 11). In de nota naar aanleiding van het eindverslag wijzen de initiatiefnemers er op dat de Registratiekamer geen bezwaar heeft gemaakt tegen een eventuele verplichte registratie, zolang deze met de waarborgen wordt omkleed, zoals die in het voorstel zijn opgenomen (nr. 10, p. 12). De Registratiekamer geeft juist voorkeur aan vrijwillige registratie. Zo stelt zij in haar advies (p. 9), dat zij uitbracht naar aanleiding van het regeringsvoorstel: «De Registratiekamer tekent hierbij aan, uitdrukkelijk de voorkeur te geven aan het vrijwillig karakter van de gegevensverstrekking».

Het zelfbeschikkingsrecht voor werknemers, het recht om zelf te bepalen of zij als zodanig geregistreerd wensen te worden, is een essentieel beginsel in de bestaande Privacywetgeving en o.a. uitgewerkt in het Besluit gevoelige gegevens (Stb. 93, nr. 158). Ook het Canadese model, waar de initiatiefnemers hun voorstel op hebben gebaseerd, eerbiedigt dit beginsel. Dus vroegen de leden van de fractie van D66:

Kunnen de initiatiefnemers toelichten waarom zij deze weg, die staatsrechtelijk problematisch is, hebben verkozen, te meer daar het Canadese model ook in de praktijk blijkt te werken?

Een doelstelling van de wet is, volgens de memorie van antwoord (p. 23) de arbeidsdeelneming van allochtone vrouwen en meisjes (van wie de achterstand relatief gezien nog groter is) te bevorderen. Evaluatie van deze doelstelling is alleen mogelijk als uitsplitsing van gegevens naar geslacht plaatsvindt. De initiatiefnemers wijzen deze uitsplitsing af, omdat dit tot te grote versnippering zou leiden, want dan kan men ook ouderen en gehandicapten apart gaan registreren. Deze redenering gaat voorbij aan het feit dat het regeringsbeleid is (en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid neemt hierin een centrale plaats in), om gegevens uitgesplitst naar geslacht te presenteren. Elk wetsvoorstel kent een emancipatietoets (en niet een «ouderentoets» of een «gehandicap-tentoets»). Zij vroegen dus of de initiatiefnemers hierin geen aanleiding zien om bij de verdere implementatie van het wetsvoorstel een uitsplitsing naar geslacht van de geregistreerde gegevens te bevorderen.

Verdere vragen van de fractie van de **VVD** luiden als volgt:

1. Kunnen indieners meer recente gegevens overleggen over arbeidsdeelneming van allochtonen?

Kunnen uit meer recente cijfers nadere conclusies worden getrokken?

2. Verwachten de indieners door verplicht stellen van rapportages en openbaar maken daarvan een grotere deelname van allochtonen aan het arbeidsproces?

3. De persoonsregistratie is een zeer privacy-gevoelig onderwerp.

a. Onduidelijk is nog hoe te handelen als een persoon niet als allochtoon aangemerkt wenst te worden.

b. Wie is allochtoon in 2e graad? Vader en moeder of één van beiden?

c. Artikel 4. Hoe moeten ondernemers aangeven dat iemand daadwerkelijk tot de doelgroep behoort?

4. Hoe denken de indieners om te gaan met het feit dat Kamers van Koophandel niet met enthousiasme de hun opgedragen taak op zich nemen?

5. Leidt deze wet niet tot enorme bureaucratisering daarmee de goede doelstelling in dit wetsvoorstel voorbijschietend? Wat zijn de kosten voor bedrijven? (zie in dit verband het rapport van Bureau Economische Argumentatie B.V. «De wet leidt tot extra materiële en immateriële lasten voor bedrijven».)

6. Wat gebeurt er als per amvb na twee jaar nieuwe groepen allochtonen worden benoemd? Moeten de bedrijven dan weer opnieuw beginnen?

7. Zullen stichtingen en verenigingen ook onder de wet gaan vallen?

In artikel 2 worden wettelijke verplichtingen van de werkgever vermeld. Kunnen deze wettelijke verplichtingen aanleiding geven tot rechtsmaatregelen als:

civielrechtelijke, bijvoorbeeld nakoming vorderen door een belanghebbende of een groepering van belanghebbenden, bijvoorbeeld in kort geding met oplegging van een dwangsom;

strafrechtelijke, bijvoorbeeld strafvervolgning wegens discriminatie bij het niet tewerkstellen van één of meer bepaalde personen;

administratiefrechtelijke, bijvoorbeeld aanwijzing van het arbeidsbureau tot het tewerkstellen van een of meer bepaalde personen?

Niet in de wet, maar wel uitvoerig wordt in de memorie van toelichting en verdere stukken als een der doelen van de wet genoemd de mogelijkheid te bieden tot het uitoefenen van maatschappelijke druk, waarmee dit niet formeel maar wel inhoudelijk onderdeel van de wet is geworden.

Wat dient onder deze tot nog niet juridisch omschreven of gehanteerde term «maatschappelijke druk» precies te worden verstaan?

Voorts wordt in dit verband genoemd het voeren van acties door organisaties, waarvan er in de stukken enkele worden genoemd en waarmee blijkbaar ook reeds overleg is gevoerd.

Welke acties hebben de indieners op het oog? Vallen hieronder:

- a. het met name noemen van tekortschietende werkgevers;
- b. het oproepen tot boycotten van de produkten van deze werkgevers;
- c. het demonstreren in het openbaar tegen deze werkgevers;
- d. het blokkeren van in- of uitgangen van het betrokken bedrijf;
- e. het binnendringen van een zodanig bedrijf;
- f. het – mogelijk tijdelijk – bezetten van een zodanig bedrijf;
- g. het daarbij doorzoeken van de administratie van het betrokken bedrijf om aan gegevens over concrete gevallen te komen?

Zijn de indieners van mening dat de in het kader van deze wet op te stellen registraties vallen onder de bepalingen van de Wet op de persoonsregistraties?

Is terzake gevraagd aan de Registratiekamer om haar standpunt terzake? Zo niet, willen de indieners zulks alsnog doen en het resultaat aan de Kamer voorleggen?

De leden van de fractie van **GroenLinks** stelden de volgende vragen uitgaande van de waarneming dat quotering en «contract compliance» niet als instrumenten zijn gekozen: op grond van welke argumenten zijn deze veel krachtiger instrumenten niet gekozen? De indieners zullen het toch met ons eens zijn dat de situatie alarmerend is. Worden deze instrumenten pas ingezet als dit uit evaluatie nodig blijkt?

De fractie van GroenLinks moest nog zien, dat deze wet een effectief instrument vormt; vele positieve actieplannen (bijvoorbeeld gehandicapten – WAGW – of vrouwen) bleken in de praktijk veelal papieren tijgers te zijn.

Zij vroegen: waaraan ontleen de indieners hun idee, dat dit voorstel wel een krachtig en effectief instrument is? Zijn er wel voldoende lokale minderhedenorganisaties, die de openbare verslagen zullen opvragen en daarmee aan de slag gaan?

Uit de stukken blijkt, dat de (veel krachtiger) Canadese wetgeving de indieners heeft geïnspireerd.

En vroegen voorts: kan er een vergelijking gegeven worden tussen het initiatief-voorstel en de Canadian Employment Equity Act en aangegeven worden waarom en waar van dit inspirerende (en succesvolle) voorbeeld is afgeweken?

In het initiatiefvoorstel worden bedrijven met minder dan 35 werknemers buiten schot gehouden, terwijl in deze groep ($\pm$ 150 000 bedrijven) toch een fors potentieel ligt.

De argumentatie om dit te doen, had deze leden niet overtuigd. Kunnen de initiatiefnemers nog eens precies uiteenzetten waarom het privacyvraagstuk hier zo'n rol zou spelen en dit kennelijk niet het geval is bij bedrijven met meer werknemers? Zij wilden hierbij opmerken, dat het zo veel genoemde garagebedrijf in Appingedam vast niet meer dan 35 werknemers telt.

In het initiatiefvoorstel gaat het om de instroom in de bedrijven. Maar belangrijk is ook de uitstroom en doorstroom. Hoe kijken de initiatiefnemers aan tegen deze kritiek en op welke wijze moet dit ondervangen worden?

Het lid van de fractie van het **GPV** preciseerde zijn benadering met de volgende vragen en observaties op het stuk van de registratie van allochtonen:

In artikel 4.1 van het wetsvoorstel wordt bepaald dat de doelgroep(en) per amvb zullen worden begrensd. Is aan te geven hoe zo'n amvb er uit zal zien?

Het rapport Ceders in de tuin (van de commissie Van Kemenade) over onderwijsvoorrangsbeleid kiest voor de bepaling van doelgroepen principieel voor andere criteria dan etniciteit, met name het opleidingsniveau (van de ouders). Is er niet iets te zeggen vóór criteria die minder stigmatiserend zijn voor mensen met een bepaalde etnische achtergrond? Waarom hebben de initiatiefnemers daarvoor niet gekozen?

En terzake van achtereenvolgens effectiviteit, handhaving en risico's voor bedrijven werden deze kwesties aan de orde gesteld.

Een probleem bij indienstneming van allochtonen is in nogal wat gevallen dat de bedrijfsleiding wel zou willen, maar dat op de werkvloer weerstanden bestaan. Als dit zo is, zou het belang van werkloze allochtonen dan niet gediend zijn met het ontwikkelen van een strategie om dergelijke weerstanden te overwinnen? Kan het voorliggende wetsvoorstel, naar het oordeel van de initiatiefnemers, daartoe bijdragen?

Is het juist dat RBA Rijnmond met een aantal bedrijven een overeenkomst heeft gesloten die ertoe moet leiden dat driehonderd allochtonen te werk gesteld worden? En is het juist dat het moeilijk blijkt te zijn voldoende mensen uit de doelgroepen te vinden?

Willen de initiatiefnemers aangeven hoe zij de feitelijke handhaving van de WBEAA zich indenken? Zal de controle binnen de bedrijven niet buitengewoon lastig (en dus kostbaar) zijn? Welke rol zal een accountantsverklaring daarbij kunnen spelen?

Publieke registratie van de situatie binnen bedrijven kan in bepaalde gevallen negatieve publiciteit ten gevolge hebben. Dat is niet erg wanneer de betreffende bedrijven zich laakbaar gedragen. Maar is het risico niet reëel dat ook bedrijven die te goeder trouw zijn schade gaan lijden?

In de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer (p. 4/5) veronderstellen de initiatiefnemers dat het mechanisme van de publiciteit heel fijn zal reageren op de bijzonderheden van een rapportage van een bedrijf, en dat slechts «bewust discriminerende ondernemingen» iets te duchten hebben van het «schandpaal-effect». Waarop berust dit vertrouwen in de werking van publiciteit?

De voorzitter van de commissie,
Van der Meulen

De griffier van de commissie,
Baljé